

PO ZBOROVANJU VSEDRŽAVNEGA SVETA KRŠČ. DEMOKRACIJE

Največji notranjepolitični problem še ni rešen

Gospodarske in socialne razmere narekujejo rešitev v skladu z zdravo pametjo, ki ne bo zapirala oči pred stvarnostjo

Te dni se je pričela pred italijanskim parlamentom razprava o državnem proračunu za leto 1960-61. O njem je že poročal ministrski predsednik Tambroni ter obenem obširno govoril o splošnem gospodarskem in finančnem stanju države, ki se je lani tako znatno okrepilo in izboljšalo, da so nekateri — tudi inozemski — krogi že pričeli govoriti o novem in tokrat »italijanskem čudežu«. Predsednik Tambroni je med drugim dejal, da je leta 1959 narodni dohodek Italije znašal 15,253 milijard lir in da se je v primeri z letom 1958 povečal za 6,2 odstotka. Za 4,8 odstotka je v primeri z že omenjenim letom narasla tudi osebna potrošnja, kar je posledica bodisi manjšega števila brezposelnih bodisi izboljšanja gmojnega stanja delavcev, katerih prejemki so se lani povečali za okrog 6,4 odstotka v primeri z letom 1958.

Odločen napredek je ugotoviti tudi glede naložb. Medtem ko so se leta 1958 naložbe v industriji zmanjšale za 4 odstotke, so se lani povečale za kar 6,8 odstotka in pri tem niso upoštevani še vsi ukrepi, ki jih je sprejela država, da čimbolj vzpodbudi in podpre zasebne naložbe. O samem državnem proračunu pa je ministrski predsednik obrazložil, da predvideva 3.927 milijard lir izdatkov in 3.640 milijard dohodkov, medtem ko je prejšnje leto izkazoval 3.474 milijard izdatkov in 3.344 milijard lir dohodkov.

Leto 1959 je bilo tudi ugodno za zunanjo trgovino; izvoz je bil znatno večji od uvoza, tako da so samo v prvem tromesečju lanskega leta zabeležili 168 milijonov dolarjev (skoro 92 milijard lir) aktive.

BREZPOSELNOST IN JUŽNA ITALIJA

Toda tudi vladi naklonjeni krogi soglasno trdijo, da Italija kljub povečanemu narodnemu dohodku in kljub večji potrošnji, ki je brez dvoma znak zboljšanja življenjske ravni, še zdaleč ni odpravila tistih hudih nadlog, ki ji branijo, da bi se dejansko vključila v družbo gospodarsko razvitih in socialno urejenih držav.

Poteklo bo namreč še mnogo let, preden bo mogla država dvigniti iz gospodarske zaostalosti svoje srednje in južne pokrajine, ki so danes po eni strani krive bolečega pojava brezposelnosti, po drugi strani pa omogočajo, da še vedno obstoje med raznimi predeli države velike gospodarske in socialne razlike, katere imajo določene posledice zlasti v političnem življenju naroda.

Ker je Italija povečini hribovita dežela, postaja čedalje bolj pereče tudi vprašanje kmetijstva. Mnogi so zaskrbljeni zlasti zaradi tako imenovanega »bega s podeželja«, saj je bilo ugotovljeno, da je v letih 1951-1956 zapustilo zemljo približno 350 tisoč kmetovalcev. Izračunali so tudi, da se bo leta 1975 s kmetijstvom bavilo le še 4 milijone 650 tisoč oseb, medtem ko je bilo še konec leta 1957 v tej gospodarski panogi zaposlenih 6 milijonov 378 tisoč prebivalcev.

KLJUB POGOSTO MENJAJOCIM SE VLADAM

Ne glede na važna vprašanja, ki jih bo Italija še morala rešiti, je izven dvoma, da se je gospodarski, socialni in finančni položaj države v zadnjih letih v določeni meri zboljšal. Inozemci se čudijo zlasti temu, da se je to zgodilo kljub neustaljeni notranji politiki, kar se najbolje odraža v

pogosto menjajočih se rimskih vladah. Od kar je namreč Kršč. demokracija na državnozborskih volitvah leta 1952 zgubila absolutno večino v parlamentu, mora za sestavo vlade iskati zaveznikov in zato nujno upoštevati tudi njihova stališča glede politične stvarnosti v državi.

Zavezniki Kršč. demokracije so bili še za časa De Gasperija socialdemokrati, republikanci in liberalci, toda ta koalicija se je že kmalu po volitvah leta 1952 pričela hudo krhati in se je v začetku lanskega leta po padcu Fanfanijeve vlade dokončno razbila. Eden glavnih vzrokov, ki je omenjene stranke silil k sodelovanju in katere mu se mora sama Krščanska demokracija zahvaliti, da zanjo glasuje tolikšno število volivcev, je bil, kot vsi priznavajo, strah pred tako imenovano »komunistično nevarnostjo«, se pravi bojazen, da bi oblast v državi dobila številčno močna in dobro organizirana komunistična stranka.

Različne sodbe glede Nennijevih socialistov

Udarne moč italijanskih komunistov je začela vidno pojenjati zlasti po madžarskem uporuh leta 1956, ko je stranko zapustilo tudi nekaj vidnih kulturnih delavcev, toda za njene politične načrte je bil gotovo odločilen preokret, ki je tedaj nastal v vrstah močne Italijanske socialistične stranke. Njen voditelj Pietro Nenni in še nekateri voditelji stranke so namreč sklenili prenehati z dotedanjim tesnim sodelovanjem s komunisti ter izjavili, da bo hodila njihova stranka za naprej po samostojni poti, zlasti kar zadeva zunanjepolitična vprašanja.

V državi je torej nastala precejšnja sprememba notranjepolitičnega položaja, kar je bilo važno za Kršč. demokracijo in zlasti za tiste njene socialno čuteče voditelje, ki so že težko prenašali omtvelost, v katero je zaradi sodelovanja z liberalci stranka zašla predvsem na področju važnih socialnih reform.

Za ves razvoj italijanske notranje politike od leta 1956 dalje je značilno, da se v vodstvu sredinskih strank in zlasti v Kršč. demokraciji živo razpravlja o naslednjih dveh vprašanjih: ali je »komunistična nevarnost« res mimo in ali je že mogoče Nennijevo socialistično stranko smatrati za demokratsko, to je, če je iskreno sprejela večstrankarski družbeni sistem in se torej odrekla diktaturi proletariata, ali ne.

Če bi bil marveč odgovor na drugo vprašanje pritrdilen, bi po mnenju mnogih demokratskih voditeljev padle vse ovire, ki danes branijo Kršč. demokraciji, da bi sodelovala z nennijevci tudi v vladi. Ker bi taka koalicija imela čvrsto večino v parlamentu, bi bile pritegnjene v neposredno vodstvo državnih zadev široke delavske množice in bi se lahko lažje in hitreje izvedle korenite socialne reforme, ki smo jih delno že omenili v začetku tega članka.

Odgovor na to vprašanje pa ni tako lahek, kot se zdi na prvi pogled. To potrjuje potek lanskega običnega zbora demokratske stranke v Florenci, padec Segnিয়ে vlade v letošnjem februarju, nastanek Tambronijske vlade in zlasti zadnje zasedanje vsedržavnega sveta stranke, ki se je zaključilo konec maja.

Kot smo že pisali v zadnji številki, Kršč. demokracija tudi na tem zasedanju glede Nennija še ni zavzela dokončnega stališča, temveč le natančneje določila, katere pogoje bi morali socialisti izpolniti, če hočejo pri demokristjanih veljati za »zanesljive demokrate«. Socialisti bi morali predvsem izstopiti iz skupne sindikalne organizacije s komunisti in prenehati sodelovati s komunisti v raznih občinskih upravah.

RADIO TRST A

Nedelja, 12. junija, ob: 9.30 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 12.00 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika sedmih dni v Trstu; 13.30 Glasba po željah; 15.40 Ljubljanski vokalni kvartet; 17.40 Operne arije in dueti; 18.30 Slovenske zborovske skladbe; 19.00 Nedeljski vestnik; 21.00 Pesniki in njih stvaritve: »Li Tai Po« (Jože Peterlin); 22.00 Nedelja v športu.

Ponedeljek, 13. junija, ob: 13.30 Dobro zabavo vam želijo Aldo Pagani, Bruno De Filippi, Jo van Wetter, Eroll Garner in Michele Corino; 18.00 Oddaja za najmlajše: »Mogočni prstan«, pravljica, I. del (Fr. Milčinski). Igrajo člani RO, nato Iz jugoslovanske folklore; 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 20.00 Športna tribuna; 20.30 Čajkovski: »Evgenij Onjegin«, opera v 3 dej. Orkester in zbor Beograjske Državne Opere vodi Oskar Danon. Približno ob 21.45: »Opera, avtor in njegova doba«.

Torek, 14. junija, ob: 18.00 Radijska unvierza — Tone Penko: Strupi, mamila in nasladi: »Hašiš«; 18.10 Šoštakovič: I. simfonija v F-duru, op. 10; 19.00 Sola in vzgoja — Iv. Teuerschuh: »Skromnost v vzgoji«; 21.00 Ilustrirano predavanje — Saša Martelanc: »S popevko okrog sveta«; »The Harry Lime Theme«; 22.00 Umetnost in življenje — Edvard Traven: »Trije Dumasi«; 22.15 Glasba za klarinet jugoslovanskih skladateljev.

Sreda, 15. junija, ob: 18.00 Z začarane police — Milica Kitek: »O škrateljčkih«; 18.10 Škerjanc: II. suita za godalni orkester, Bravničar: Slovenska plesna burleska; 18.35 Dalmatinske pesmi; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starc); 21.00 »Sončne poljane«, igra v 4 dej. (Ivan Matičič). Igrajo člani RO.

Četrtek, 16. junija, ob: 8.30 Iz slovenske pesmarice; 9.00 Oddaja za najmlajše: »Lena mravlja Cici«, pravljica (Sonja Sever - Vilko Čekuta). Igrajo člani RO; 19.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 12.00 Predavanje — Miran Pavlin: Zgodovinski razvoj kinematografske tehnike; 17.00 »Noro zlato«, komedija v 2. delih (Silvio Giovaninetti - Lada Mlekuz). Igrajo člani SG v Trstu; 19.00 Širimo obzora — Saša Rudolf: Odkrili smo prvine: »Plemeniti plini«; 21.00 Obletnica tedna — Boris Mihalič: II. svetovna vojna: »Nemški udor na Dansko in Norveško«. Približno ob 21.55: Iz sodobne književnosti: Enrico Emanuelli in njegov roman »Eden iz New Yorka« (Fr. Jeza).

Petek, 17. junija, ob: 18.00 Vloga propagande v zgodovini človeštva — Mirko Javornik: »Kako je bilo s propagando v starem Rimu«; 19.00 Sestanek s poslušalkami (Marjana Prepeluh); 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 22.00 Znanost in tehnika — Glavko Turk: »Problem nečistih voda«; 22.15 Koncert pianista Fredija Doška.

Sobota, 18. junija, ob: 13.30 Dobrodošle! Plošče prvič v oddaji; 16.00 Dante Alighieri: Božanska komedija - Vice, 30. spev. Pripravil B. Tomažič, prevod A. Gradnik; 18.00 Gospodarski in socialni dvig italijanskega Juga — Franc Jeza: »Tujski promet«; 18.10 Avsenik in Veseli Planšarji; 20.40 Zbor »Ljubljanski Zvon«; 21.00 Oprostite, če motim: Preiskava nadzornika Belgarba (Ezio D'Errico - Lada Mlekuz). Igrajo člani RO.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 12. junija, **nedelja**: Sv. Trojica
- 13. junija, **ponedeljek**: Anton Pad., Zvonko
- 14. junija, **torek**: Metod, Vasja
- 15. junija, **sreda**: Vid, Vida
- 16. junija, **četrtek**: **Telovo**, Jošt
- 17. junija, **petek**: Lavra, Gorazd
- 18. junija, **sobota**: Bogdan, Fortunat

NAGLO URADOVANJE

Neka kmetska družina v dolini blizu Tridenta je leta 1928 vložila prošnjo, da bi smela vodo sosednjega potoka uporabiti za pogon domačega mlina. Prošnja je romala najprej na županstvo, odtod na prefekturo, nazadnje v Rim, kjer dajejo vodne pravice. Prošnjo so temeljito študirali; trajalo je namreč točno dvaintrideset let, da je prišel z ministrstva odgovor na županstvo. Medtem se je pa dotična družina izselila in ne potrebuje več dovoljenja za mlin.

Največji notranjepolitični problem še ni rešen

(Nadaljevanje s 1. strani)

O ZADEVI PIŠE OSSERVATORE ROMANO

O Nennijevih socialistih pa se zadnje čase ne razpravlja samo v okviru političnih strank, temveč je v zadevo poseglo tudi vatikansko glasilo Osservatore Romano. V članku Načelne točke (Punti fermi) z dne 18. maja je predvsem obrazloženo stališče, ki ga zavzemajo cerkvena oblastva, ko gre na političnem področju za vprašanje sodelovanja med katoličani in tistimi strankami, ki ne priznavajo verskih načel. V tem primeru, pravi list, so cerkvena oblastva in ne posamezni verniki poklicana, da razsodijo, ali je takšno sodelovanje moralno dovoljeno ali ne. Nespravljivo nasprotje med marksističnim sistemom in katoliškim naukom je samo po sebi očitno, kot je jasno nasprotje med brezverstvom in vero. »Zato Cerkev«, zaključuje list, »ne more dovoliti, da bi verniki šli ali sodelovali s tistimi gibanji, ki se ravna po marksistični ideologiji ali jo sprejemajo«.

Mnogi so po tem članku sklepali, da so italijanski katoličani, organizirani v Kršč. demokraciji, dobili jasno in nedvoumno navodilo, kako naj se dokončno reši notranji spor v stranki, ki je nastal prav zaradi po-

gosto povsem nasprotujoče si sodbe glede Nennijevih socialistov. Kdor pa omenjeni članek globlje preuči, spozna, da so v njem bila pravzaprav le ponovno poudarjena že znana načela kat. Cerkve. Po njih je namreč sodelovanje z brezverskimi in marksističnimi političnimi in drugimi organizacijami le tedaj prepovedano, če bi to skupno delovanje pomagalo rušiti načela krščanske morale ali kakorkoli škodovalo Cerkvi, ki je Kristusova in zato božja ustanova.

Ce pa je tem načelom zadoščeno, pa so katoličani povsem svobodni, da po svoji vesti odločajo, kako naj se ravna v javnem življenju. In to je nekaj povsem naravnega, kajti v nasprotnem primeru pridemo do absurdnega zaključka, da bi katoličani ne smeli niti v parlamentu sedeti skupno z marksisti in bi se morali sploh osamiti tudi v vsakdanjem življenju. Da je to nemogoče in proti zdravi pameti, dokazuje politična praksa drugih dežel, kjer tudi sodelujejo katoličani in socialisti, kot n. pr. v Avstriji. Zato je naravno, da bo o bodočih odnosih z Nennijevi socialisti dokončno sklepala le politična stranka italijanskih katoličanov.

D. L.

Kaj se pripravlja na Japonskem?

Precej časa se je zdelo, da gre na Japonskem bolj za izbruh ljudske nevolje nad novo japonsko-ameriško varnostno pogodbo, ki jo je sklenil ministrski predsednik Kishi, ne da bi upošteval ljudsko razpoloženje. Toda demonstracije so zadobivale vedno odločnejši značaj. Studentom so se pridružili še drugi demonstranti, ki so oboroženi s palicami po cel dan oblegali palačo ministrskega predsedstva. Na tisoče policajev se je postavilo v pravi zid okrog palače.

Kishi je najbrž računal, da se bodo demonstranti s časom naveličali izgubljeni čas z razgrajanjem po mestu in s postajanjem pred vladno palačo. Res se je zdelo, da bo tako. Demonstracije so se po nekaj dneh nekoliko unesle, toda 3. junija so ponovno silovito izbruhnile. Demonstranti so odločno zahtevali Kishijev odstop in preklic varnostne pogodbe, v kateri vidijo znak nadaljnje odvisnosti Japonske od Združenih držav in ponižanje za japonsko narodno čast.

K temu se je pridružilo še senzacionalno dejstvo, da je japonska socialistična stran-

ka sklenila umakniti iz parlamenta vseh 125 svojih poslancev, da bi prisilila Kishija, naj razpusti parlament in razpiše nove volitve. Socialisti hočejo, da bi se to zgodilo še pred 19. junijem, ko bi morala biti ratificirana japonsko-ameriška pogodba. Za isti dan je napovedan tudi Eisenhowerjev obisk. Če bo res prišlo do njega, bo gotovo potekel zelo burno. Morda ni bilo mogoče od Eisenhowerja, da vztraja pri svojem namenu kljub odporu velikega dela japonskega naroda.

Proti Kishiju se ustvarja prava narodna fronta, ker so se pridružile opozicijske stranke Morom bodo razpisane občinske volitve 23. oktobra. Volili bodo v 6800 občinah izmed 8026. Med občinami, ki ne pridejo v poštev je tudi Gorica. K volilnim žaram bo pristopilo 32 milijonov volivcev, to je samo en milijon manj od celokupnega števila volilnih upravičencev. Zato bodo imele te volitve velik politični pomen.

Po dveh vladnih krizah, leta 1959 in 1960, ter po raznih težavah v večinski stranki bodo pokazale, kam se usmerja večina volivcev. Stranke so se že začele pripravljati na volilno borbo, ki obeta biti ostra med socialisti, socialnimi demokrati in Krščansko demokracijo.

- - -

Volitve v oktobru

Po dogovoru med predsednikom vlade Tambronijem in tajnikom demokršanske stranke Morom bodo razpisane občinske volitve 23. oktobra. Volili bodo v 6800 občinah izmed 8026. Med občinami, ki ne pridejo v poštev je tudi Gorica. K volilnim žaram bo pristopilo 32 milijonov volivcev, to je samo en milijon manj od celokupnega števila volilnih upravičencev. Zato bodo imele te volitve velik politični pomen. Po dveh vladnih krizah, leta 1959 in 1960, ter po raznih težavah v večinski stranki bodo pokazale, kam se usmerja večina volivcev. Stranke so se že začele pripravljati na volilno borbo, ki obeta biti ostra med socialisti, socialnimi demokrati in Krščansko demokracijo.

CENEJSI SLADKOR

Ministrski odbor za cene je prejšnji teden sklenil, naj se zniža cena sladkorja za 10,50 lire. Obenem se bo znižal tudi davek na proizvodnjo, tako da se bo cena sladkorja znižala za skupno 37 lir. Današnja cena se giblje med 240 in 250 lirami za kg. Nova pa bo znašala nekaj nad 200 lir.

Oblastva proučujejo, kako bi znižali cene tudi kruhu, testeninam in vinu. Za sedaj so to še načrti, saj bo še za sladkor prišla nižja cena v veljavo, ko jo bo potrdil tudi parlament.

Poostrila se je napetost na Vzhodu

Medtem ko se je vznemirjenje na Zpadu nekoliko poglobilo, se na Daljnem vzhodu zopet dvigajo temne sence. Na vrsti je spet spor med Kitajsko in Formozo. Pred dobrim tednom je obalno topništvo začelo obstreljevati otok Quemoy, ki spada k Formozi. Napadlo je tudi kitajske nacionalistične ladje, ki so plule v formoškem prelivu.

Izbruh nenadnih sovražnosti povzroča skrb v Washingtonu, ker bo 19. junija odletel Eisenhower na obisk tudi k Čang-kaj-šeku. Ameriški agenti so sporočili, da zbira Mao Ce Tung čete in brodogradnjo nasproti otoku Quemoyu. Ali gre za napad na Formozo?

Trenutno gotovo še ne; vendar pa je vojna pripravljenost komunistične Kitajske povzročila ameriške protiukrepe. Vse ladje Združenih držav v Pacifiku je dobilo ukaz, naj se postavi v bojno stanje do

končanega Eisenhowerjevega obiska. Na oporišča na Daljnem vzhodu je Amerika poslala še 120 najmodernejših letal, ki bodo odprla ob obisku nekak varnostni obrambni dežnik nad Formozo in sosednim otočjem.

Spričo takih vojnih priprav zadostuje le majhna iskra, da se vname požar.

Druga nevarnost se poraja v Zadnji Indiji. Iz Severnega Vietnama, ki je v komunističnih rokah, prehaja vedno več sumljivih ljudi na jug, kjer ustvarjajo sovražno ozračje proti Ameriki in Franciji.

Iz tega kratkega pregleda se lahko sklepa, da se je trenje med Zapadom in Vzhodom preneslo za nekaj časa prav na Daljni vzhod, kjer položaj evropskih velesil in Združenih držav ni kdovekako čvrst.

— • —

Politika v alpinizmu

Dne 25. maja je pekingški radio označil v svet, da je »kitajska revolucionarna odprava« priplezala na vrh 8882 metrov visoke Comolungmo. To je kitajsko ime za najvišjo goro sveta, bolj znano pod imenom Mt. Everest. Kot je znano, so prvi osvojili teme sveta angleški plezalci pod vodstvom Hillaryja in nepalskega vodiča Tensinga dne 29. maja 1955. Kitajska vlada si je pa vedno prisvajala pravico do najvišje gore, čeprav se dviga po večini na ozemlju države Nepal. Zato je pred dvema mesecema poslala posebno odpravo, ki je naskočila skoro navpično severno steno gorskega velikana. Po tej poti je skušalo priti na vrh že devet skupin, med njimi tudi ena sovjetska. Skoro vse so plačale drznost z življenjem. Zdaj so pa premagali strmino trije plezalci: en geolog, en delavec in en vojak. Na vrhu so zasadili Kitajski prapor. Čuen-lai, kitajski predsednik, je športno zmago brž razglasil tudi za politično in je izjavil, da je najvišji vrh na zemlji kitajska last.

»CLOVEKOLJUBNA« KAZEN

V Ameriki je bil obsojen na smrt v plinski celici neki Hooton, ker je umoril svojo staro gospodinjjo. Proti načinu usmrtnitve je vložil pritožbo, a sodišče jo je odbilo, češ da je smrt v plinski celici skoro brez trpljenja. Obsojenec zgubi že po pol minuti zavest in umrje, ne da bi čutil bolečine.

Nepismenost v Italiji

V Italiji je še vedno večja nepismenost, kot bi kdo utegnil misliti. Ob koncu lanskega leta je med prebivalci, starimi od 14 do 45 let, bilo 700.000 nepismenih. Med državljani, starimi nad 45 let, pa so našli tri milijone nepismenih. Za mlajše nepismene osebe je bilo ustanovljenih 12.000 večernih tečajev, ki jih je obiskovalo 250.000 učencev.

Ministrstvo za prosveto je ustanovilo tudi potujoče ljudske knjižnice. Delovalo jih je okrog 4000; potrebnih pa je vsaj še 16.000, da bi se prebivalci tudi oddaljenih vasi seznanili s knjigo. Te knjižnice so razposodile poldrugi milijon knjig, kar pa še zdaleč ne zadošča vsem potrebam.

NEKAJ ZA STUDENTE

V obzorniku »Rivista del Clero italiano« je profesor katoliške univerze v Milanu G. B. Guzzetti napisal razpravo o nedeljskem počitku. Po cerkvenih postavah se ne smejo ob nedeljah in zraznikih opravljati hlapčevska, to je težka dela. Vendar se je pojem, kaj je težko delo v teku stoletij precej izpremenil. Predvsem gre danes za poklicno delo. Delo, s katerim se posameznik ukvarja ves teden, sodi profesor Guzzetti, je poklicno delo in s tem delom mora človek ob nedeljah prekiniti, ker ga taka zaposlitev odvraca od počitka in verskih dolžnosti. Zato mora kmet opustiti ob prazničnih dneh obdelovanje polja; učitelj ne sme poučevati; dijak naj pa ob nedeljah in praznikih porine v kot šolske knjige in zvezke. Nedeljski počitek bodi zares posvečen verskim dolžnostim in okrepitvi telesa. Brez dvoma bodo zlasti dijaki z navdušenjem sprejeli predlog odličnega teologa, da se ne smejo ob nedeljah učiti.

Enako z enakim

Podrobnosti, kako so ugrabili hitlerjanskega krvnika Adolfa Eichmanna prihajajo sedaj na dan. Kot smo že pisali, je esovski polkovnik odgovoren za pomor šestih milijonov Judov; med temi je bil en milijon nedolžnih otrok. Židovska mednarodna organizacija se je zaklela, da bo morilca izsledila. Eichmann je živel z ženo in štirimi otroki v Vincente Lopez, predmestju Buenos Airesa. Tam je prišel v stik z ustaškim kolovodjo Ante Pavelićem. Skupaj sta odprla neko trgovsko zastopstvo; sredstev jima ni manjkalo. V Buenos Airesu ga je židovska vohunska organizacija »O-6« tudi našla. Že za časa Peronove diktature je Izrael zahteval, naj Argentina izroči vojnega zločinca. Ker ni uspel, so tri skupine tajnih agentov že v začetku maja prišle v argentinsko prestolnico z nalogo, da ugrabijo morilca Židov. Eni teh skupin je Eichmann padel v roke že 11. maja. Agenti so ga omamili in imeli zaprtga v neki zapuščeni pristavi. Ko je prišla v Argentino izraelska delegacija na državno proslavo, so jetnika pod imenom Ricardo Clemens naložili na izraelsko letalo. Hitlerjanska vohunska organizacija, ki še deluje, je dosegla, da je brazilska vlada letalo zadržala v postajališču Recife. Po treh urah se je pa le posrečilo, da je letalo odletelo naravnost v Tel-Aviv. V začetku prihodnjega leta se bo začela proti Eichmannu obravnavati. Zaprti veljak obljublja, da bo na razpravi odkril mrežo nacističnih vohunov, ki se je baje razpletla po vsem svetu.

Jugoslovanski obisk

V sredo je pripotovalo v Italijo posebno odposlanstvo predstavnikov jugoslovanske industrije. Vodi jih zvezni tajnik za industrijo Vujović. Delegacija bo imela razgovore z italijanskimi industrialci in bo obiskala večje tovarniške naprave v Italiji. Ob odhodu iz Beograda je izjavil Vujović, da se bodo poglobile vezi v tehničnem sodelovanju in se bo skušala tudi povečati izmenjava industrijskih proizvodov. Medsebojni jugoslovansko-italijanski trgovinski odnosi vedno bolj naraščajo. V prvem četrtletju letošnjega leta so dosegli že vsoto 16 in pol milijarde dinarjev.

»PATRIOTSKA« DUHOVSCINA

Kitajska oblastva so zaprla pred nekaj tedni škofa v Sangaju Kung-Pin-Meia. Skupaj s trinajstimi sobraty so ga obsodila na dosmrtno ječo. Na njegovo mesto so izvolili člana »Patriotskega združenja kitajskih katolikov« Ciang-ka-šuja. Na Kitajskem deluje že 40 škofov narodne kitajske cerkve, katere Vatikan ne priznava. Duhovnike in škofo volijo člani združenja izmed kandidatov, ki jih predlaga »ljudska oblast«. Kandidati pa dobe iz mladine, ki se mora udeleževati prevzgojnih tečajev. Taki tečaji se vrše na nekdanji jezuitski univerzi v Zi-ka-weju. Uspehi prevzgojevanja so pri mladini le navidezni in hinavski.

KMEČKA BANKA

GORICA

ULICA MORELLI 14 - TELEFON 22-06

Pooblaščen bank za finančne posle z inozemstvom

Vam nudi ugodne pogoje za trgovske posle in bančne usluge (tekoči računi, hranilne vloge, posojila, vnovčevanje in diskontiranje menic, posli z inozemstvom itd.)

I Tržaškega

MATURE V TRSTU

V drugi polovici junija se bodo pričele mature tudi na slovenskih srednjih šolah v Trstu. Udeležili se jih bodo tudi slovenski maturantje iz Gorice.

V začetku tedna so bile sestavljene komisije za izpraševanje. Za licej in realno gimnazijo so sledeči člani: predsednik, univ. prof. Artur Cronia; člani: ravnatelj Mihael Rožič (latinščina, grščina), notranji član prof. Abrami Laura (ital.), Nat. Radovič (slovenščina), Egidij Košuta (filozofija, zgodovina), Ferlat Branko (matematika, fizika), Hrovatin Iva (prirodopis).

Na učiteljsko: predsednik, Bartolomej Calvi, člani: Janko Jež (slovenščina), Lojk Roza (italijanščina), Rozato — Grohar (latinščina, zgodovina), Antonac Elza (filozofija, pedagogika), Močnik Franc (matematika, fizika), Antonini Iv. (prirodopis, zemljepis).

Na Trgovski akademiji: predsednik, univ. docent Colognati; člani: Čuttin Ciril (slovenščina), Fortis Neda (italijanščina), Tence Nives (angleščina), Massera Boris (juridčne vede), Turina Vladimir (računovodstvo, trgovske vede), Cunja Benjamin (kot zastopnik strokovnega stanu).

Po ministrskih odredbah morajo kandidati odgovarjati predvsem iz snovi zadnjega letnika, z dodatkom nekaterih poglavij iz prejšnjega leta, kakor je sklenil professorski svet in o čemer so dijaki poučeni. Zato je sleherno razburjanje in ugibanje o vprašanih odveč.

Našim maturantom priporočamo hladno kri ter jim voščimo najlepše uspehe.

FATIMSKA MATI BOŽJA

V torek zvečer se je iz tržaškega pristanišča razvila veličastna procesija na grič Sv. Justa. V slovesnem sprevodu je duhovščina nosila kip fatimske Matere božje, ki je prispel v Trst z ladjo »Saturnia«. Kip je bil blagoslovljen v Fatimi, nakar so ga vkrcali v Lizboni 24. maja na ladjo »Giulio Cesare«. V Neaplju so ga prekrkali na Saturnio. Iz Benetk je milostno podobo spremljal do našega mesta škof iz Fatime Pereira Venancio. Kip bodo hranili v stolnici, dokler ga ne bodo prenesli v novo svetišče na Vejni nad Barkovljami.

Nabrežina:

POCITNIŠKA KOLONIJA

Občinski odbor je na zadnji seji sklenil, da se letošnja počitniška kolonija začne 27. t. m. Ta dan odide okrog 50 dečkov iz naše občine v Rigolato (Karnija), kjer bodo ostali 30 dni. Zatem bo v istem kraju letovalo okrog 50 deklic. Za ravnatelja kolonije je bil tudi letos imenovan učitelj Dominik Hvalič.

Kljub kazenski ovadbi...

Kot smo poročali, je občina nedavno tega prijavila sodišču lastnika kamnoseškega podjetja Smat, ker je izkoriščal neki občinski kamnolom, čeprav je najemninska pogodba zapadla in ni bila obnovljena, temveč je občina podjetniku pravočasno poslala odpoved.

Mnogi se pa danes čudijo, ker se dogaja, da podjetnik še vedno ruva kamenje in se torej obnaša, kot da se ni nič zgodilo. Kot smo zvedeli, pa o zadevi vodijo pristojna oblastva preiskavo.

Razveseljivi prireditvi

Naši otroci so zadnji teden priredili v vasi dve ljubki prireditvi, po katerih vsak zaveden Slovenec vendarle dobi nekaj več poguma in se mu nekoliko učvrsti vera v nadaljnji obstoj našega življa na domačih tleh. Tako so gojenci nabrežinske podružnice šole Glasbene Matice imeli prejšnji četrtek nastop ter staršem in prijateljem mladine pokazali, koliko so napredovali pri učenju raznih glasbil.

Glasbeno šolo v naši vasi obiskuje 30 gojencev, kar je zgovoren dokaz o njenem zelo pomembnem kulturnem poslanstvu. To šolo je treba za vsako ceno ohraniti in jo čimbolj okrepiti.

V soboto pa so se od pouka poslovili tudi tukajšnji osnovnošolski otroci. Prireditve je bila v šolskem poslopju ter je dobro uspela.

Sesljan:

NOVA ITALIJANSKA ŽUPNIJA?

Pred dnevi se je pri nas razširila govoriča, da nameravajo goriška nadškofijska oblastva razdeliti dosedanje mavhinsko župnijo, kamor spada tudi Sesljan, na dva ločena dela, od katerih bi eden tvoril novo župnijo. Ta bi obsegala zlasti ozemlje, kjer je bilo pred niti 4 leti za istrske begunce sezidano tako imenovano naselje Sv. Mavra. Verniki nove župnije bi torej bili v ogromni večini italijanske narodnosti.

Tak ukrep so cerkvena oblastva že sprejela v zvezi s štivansko faro, kjer je bila pred kratkim ustanovljena nova župnija za begunce iz ribiškega naselja.

SPORI V TRŽAŠKI KRŠČ. DEMOKRACIJI

Ker je vodstvo tukajšnje Kršč. demokracije sklenilo, da ne bo nasprotovalo, da stopijo v upravne odbore raznih občinskih ustanov tudi predstavniki Slovencev in komunisti, je med občinskimi svetovalci te stranke nastal precej hud spor. V znak protesta sta odbornika dr. Pecorari in ing. Spaccini odstopila in na njuno stališče se je postavil tudi svetovalec Colautti. Ta in dr. Pecorari sta tudi zapustila sejo, na kateri je mestni svet izvolil svoje predstavnike v odbore raznih ustanov, ing. Spaccini pa je glasoval po navodilih vodstva le zaradi strankarske discipline.

Kmalu po seji pa je bil dr. Pecorari za tri mesece izključen iz stranke, ing. Spaccini je dobil usten opomin, svetovalec Colautti pa pismen opomin. Vodstvo Kršč. demokracije je te ukrepe utemeljilo, češ da so se omenjeni svetovalci pregrešili zo-

per strankarsko disciplino, ki so jo bili prostovoljno sprejeli.

O tej zadevi bodo razpravljali tudi na zborovanju, ki ga bo tržaška Kršč. demokracija imela v nedeljo in ki se ga bo udeležil tudi namestnik glavnega tajnika stranke poslanec Scaglia.

SOLSKÉ PRIREDITVE

Tudi v zadnjem tednu so na raznih šolah našega ozemlja bile zaključene šolske prireditve, s katerimi so učenci dali slovo pouku in staršem ter prijateljem mladine pokazali napredek v učenju.

Nadvse zanimiva in uspela prireditev je bila na Colu (Repentabor), kjer so osnovnošolski otroci uprizorili štiridejanko Pavlečkova piščalka; prisrčen je bil tudi nastop učencev v Sv. Križu, kjer so bile na sporedu deklamacije, zborne recitacije, šaljivi prizorčki in petje; konec tedna so pred številnim občinstvom nastopili še učenci iz Saleža, ki so uspešno odigrali dvodejanko Škrati in nam zapeli več pesmi; bogat spored je vsebovala tudi prireditev osnovne šole pri Domju. Učenci so uprizorili odlomek igre pogumni Tonček in Rdečo kapico, deklamirali in zapeli nekaj pesmi.

Vsem učencem in učenkam ter učiteljem želimo srečne počitnice.

Beneška

IZ TOPOLOVEGA

Težko smo se Topolovčani predpreteklo nedeljo poslovili od svojega župnika g. Marija Černeta, ki je dolgih 19 let skrbel za naše duhovne, a tudi gmotne koristi. Takoj si je pridobil srca Topolovčanov, ko je prišel k nam, kjer je vso dolgo dobo izpolnjeval med nami Kristusovo poslanstvo v zavesti, da je treba človeku pomagati ne le v duševni stiski, marveč tudi v gmotni. Zato nam je pomagal posebno v dobi, ko je bila naša vas še brez ceste, saj je bila v njegovem župnišču pravcata ambulanta.

Nešteto poti in posredovanj je župnik napravil, preden je uspel, da so oblastva uredila cesto.

V cerkvi je seveda vedno pridigoval v materinem jeziku vernikov, čeprav so zaradi tega oblastva nanj pisano gledala.

V nedeljo, 29. maja, je odšel na novo službeno mesto v Laze in je tako postal vreden naslednik nepozabnega župnika Cufola.

Svojemu bivšemu župniku Topolovčani iz vsega srca želimo, da bi še dolgo let v zadovoljstvu opravljal vzvišeno poslanstvo v službi Boga in naroda; sebi pa želimo, da bi dobili čimprej takega slovenskega duhovnika, ki bi mu bil vreden naslednik.

IZ POBBONESCA

Naše upanje se je v zadnjem času nekoliko okrepilo, ker so nekatere naše goličave zopet oživele v zelenju. Dva meseca je namreč sadilo 40 delavcev majhne smreke in bore po gori Miji in v okolici Gorenjega Marsina. Zasadili so kar 50 tisoč drevesc. Globoka žalost pretresa naša srca, ko gledamo na pobočja naših bregov, in še večja, ko pomislimo na neurja, ki odnašajo s seboj dobro zemljo. Nova drevesca bodo seveda šele po mnogih letih toliko dorasla,

Naročnike, ki niso še poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

GORISKI OBCINSKI SVET

Goriški mestni svet je kar na dveh sejah razpravljajal o pomenu državnega praznika z dne 25. aprila, ki ga pa v Gorici niso slovesno obhajali. Župan Bernardis je na vprašanje komunističnih svetovalcev, ki sta hotela imeti pojasnila, izjavil, da je 25. april za goriško meščanstvo žalosten dan, ker so kmalu po zlomu fašizma vkorakali v Gorico najprej jugoslovanski partizani in za njimi zavezniki. Ker ta nestvarni županov odgovor ni zadovoljil, sta komunisti Batti in Battello vložila posebno resolucijo.

Na seji dne 27. maja je dr. Battello utemeljil svojo resolucijo in zlasti poudaril, da so slovenski svetovalci bili in bodo v goriškem občinskem svetu ter da je treba enkrat za vselej zavrniti misel, da Slovenci tu ni. Če so bile žrtve meseca maja 1. 1945, je treba tudi vedeti, da so Slovenci in Italijani bili žrtve fašizma še prej, in to v mirnem času in med vojno. Kot eno teh žrtev je označil tudi dr. Sfiligoja. Na koncu je le zahteval, naj tudi Gorica praznuje 25. april kot splošni državni praznik.

Za njim je govoril socialni demokrat dr. Zuccalli ter pobil županovo trditev, da samo on predstavlja dušo občine; izjavil je, da so Jugoslovani meseca maja prišli v Gorico, ker so se bojevali za svoje pravice

Slovenija

da bodo ščitila zemljo pred odplavljenjem; če ne bodo koristila današnjemu rodu, bo užival koristi današnjega pogozdovanja naš bodoči rod. Zanj pa bo nov gozd zares veliko prirodno bogastvo. Saj ima les vselej dobro ceno.

Začeli so graditi novo poljsko pot, ki bo vezala Spinjon z Lazami. To javno delo je bilo nujno potrebno, ker so tam polja in senožeti, a ljudje so morali doslej odnašati pridelek na hrbtih, ker jih ni bilo mogoče prevažati. V teku so gradnje še drugih poljskih poti v Florini in Ofljanu, a cesta iz Špehonj v Gorenji Marsin je že skoro dograjena.

IZ SV. PETRA SLOVENOV

Iz Sv. Lenarta so nas obvestili, da so lani imeli 26 rojstev in 40 smrti. Že samo ta številka nam dokazuje, da tudi v šentlenartski občini število prebivalstva stalno pada.

Končno so pred nedolгим začeli graditi nasip ob Aborni, da ne bo voda preplavljala več bregov, kadar naraste. Našim bralcem je znano, kakšno škodo so imeli travniki in polja ob hudih nalivih. Za omenjeno javno delo je država nakazala 13 milijonov lir.

Iz Matajurja so nam sporočili, da je umrl 80-letni domačin Valentin Gošnjak. Rajnik je bil vojni invalid iz prve svetovne vojne, znan vsej okolici kot poštenjak in delaven mož. Pogreba se je udeležila obilna množica vaščanov in znancev iz bližnje okolice, ki so zasuli grob s cvetjem.

Naj sveti vrlemu možu večna luč. Sorodnikom pa naj gre naše iskreno sožalje.

Iz Prapotnega nam sporočajo, da bo smela občina najeti 5,775 milijona posojila za novo šolo.

in svoje ideje. Čeprav nasprotniki, so vredni spoštovanja kot bojevniki, ne glede na to, kar se je v mesecu maju zgodilo.

Zvest samemu sebi je tudi na tej seji ostal monarhist Pedroni in zato ni pozabil bruhati ognja in žvepla na »zločine« in »izdajalce«, pri čemer je seveda mislil na Slovence in komuniste. Razni govorniki so ga pa ostro zavrnil in z njim je potegnil le liberalec Attems.

Dr. Sfiligoj je poudaril, da se mora 25. april proslavljati kot svečan dan ne le v Italiji, marveč po vsem svetu, ker pomeni konec vojne in popoln zlom nacifašizma. Padle bojevnike moramo mi preživeti častiti kot junake, nedolžne žrtve pa kot mučenike; dolžni smo spoštovati vse žrtve in razumeti žalost vseh svojcev padlih.

Naš spomin naj gre vsem žrtvam, tudi tistim iz maja 1. 1945, med katerimi so tako Italijani kot Slovenci. Omenil je tudi, da so padali naši ljudje tudi že pred vojno: prav tu v Gorici so fašisti ubili Lojzeta Bratuža z umazanim strojnim oljem. In nato še slovenske žrtve v taboriščih, zlasti v Trevisu in Monigu, kjer ni sledu več za njimi, ker so tam grobišča razkopali.

Končno je svojo resolucijo utemeljil še krščanski demokrat Calderini, ki je med drugim izjavil, da gredo pravice tudi Slovincem po načelih vere ter demokracije in same ustave, a njegova resolucija je kljub temu vsebovala očitek na »titovce« zaradi dogodkov ob koncu vojne.

Svet je končno z večino glasov odobril demokristjansko resolucijo, ki zahteva, da se mora prihodnje leto 25. april praznovati svečano tudi v Gorici. Slovenski svetovalci so se glasovanja vzdržali, ker so prej podprli resolucijo komuniste dr. Battella.

IZ ŠTEVERJANA

V nedeljo ob deseti uri bi se v Formentinijevem parku morala pričeti tekma 15 slikarjev iz Gorice, Trsta in Furlanije. Čeprav je tedaj lilo kot iz škafa, je slikar Castellani pogumno izjavil, da bo neurje trajalo največ četrt ure. Ni se za veliko zmotil. Ob 10.50 se je zares začelo slikanje na prostem. Razume se, da se je v parku zbralo tudi precej meščanov in domačinov, ki so z velikim zanimanjem opazovali slikarje pri njihovem delu.

Ob 18. uri so umetniki oddali dela ocenjevalni komisiji, ki je prvo nagrado v znesku 100 tisoč lir prisodila tržaškemu slikarju Ninu Periziju, nagrade po 50 tisoč lir pa so dobili Cesare Mocchiutti, Carlo Giussi in Sergio Altieri. Števerjanci smo zelo zadovoljni, da je Ustanova za tujski promet izbrala našo vas za prvo slikarsko tekmo na prostem in s tem bržkone hotela tudi opozoriti oblastva na potrebo, da se izvedejo javna dela, ki bi pospešila razvoj tujskega prometa v naši vasi. Od del sta zlasti potrebna vodovod in ureditev cest.

Predzadnjo nedeljo so se sestali naši kmetovalci, da se dogovorijo o obveznem konzorciju za obrambo proti toči. Zaradi velike zaposlitve, posebno pri obiranju češenj, se je moglo sestanka udeležiti le majhno število sadjarjev in vinogradnikov,

Iz Goriške

udeležila sta se ga pa naš župan in župan Marangon iz Kaprive, ki je zastopal krinski konzorcij. Ta je izročil prisotnim nekaj zanimivih knjižic, ki govore o uspehih raketne obrambe proti toči. Kmetovalci se bodo tako mogli poučiti o tem prevažnem vprašanju ter sklepati o njem na prihodnjem sestanku, ki bo bržkone šele pozimi.

IZ RUPE

Kakor smo o stavki delavcev v papirnici poročali v zadnjem dopisu, tako se je tudi zgodilo. Zaradi prizadevanja voditelja pokrajinskega urada za delo je bil na sestanku med predstavniki delavcev, Zveze industrijcev in predstavnika papirnice v ponedeljek prejšnjega tedna dosežen sporazum. Delodajalec je tako preklinal protizakonite odpuste delavcev prve izmene, ki so bili prisiljeni stavkati, da spremene nezdrave delovne pogoje v tovarni. Od torka dalje tovarna zopet obratuje po prejšnjem osemurnem delovnem času.

OSLAVJE

Zadnje dni smo imeli dve poroki: domačka gđ. Ana Fiegl je vzela Furlana Pelesona iz Ločnika. Čudimo se domačim fantom, bodočim gospodarjem, da pustijo takšno dekle oditi iz vasi. Drugi par sta bila gđ. Zdravka Bensa in Joško Košič, oba iz uglednih družin. Vsem želimo na novi poti obilo božjega blagoslova.

PEVMA

Letos se je tudi Pevma ojunčila in priredila ob koncu šolskega leta razstavo izdelkov, ki so jih izgotovili otroci tukajšnje šole. Kar čedna je bila ta prva razstava risanja, slik, vezenin, pletenja, lesenih izdelkov, orodja, igrače itd. Otroci so pokazali delno tudi svoje nagnjenje ali, če hočete, svoj talent. Pohvalo zaslužijo otroci in prireditelji.

PRVO SV. OBHAJILO

Na vnebohod so naši verniki zopet napolnili travniško cerkev, kamor jih je privabilo prvo sv. obhajilo slovenskih otrok. Saj je to vesel in ganljiv dan tudi za odrasle, ker jim priključuje v spomin njihovo otroško dobo. Na koru so prepevali otroci slovenskih osnovnih šol. Po končanem cerkvenem obredu so prvoobhajanci odšli na zajtrk v šolske prostore v ulici Croce, kjer so bili tudi didaktični ravnatelj dr. Leban, učiteljice in katehetje.

Popoldne pa so se prvoobhajanci udeležili ljubke akademije v dvorani na Placuti. Spored akademije, ki je obsegal deklamacije, petje in rajanje po napevu narodnih pesmi, je bil zelo pester. Glavna točka prireditve pa je bila dvodejanka: V boj za mamico. Marsikoga je igra ganila do solz, saj so se otroci s toliko ljubeznijo zavzeli za bolno mamico, da so prekanili celo smrt.

LJUBLJANSKI VSEUCILISNIKI

V nedeljo je večja skupina slušateljev filološke fakultete v Ljubljani obiskala tudi Gorico. Semkaj je prišla iz Beneške Slovenije, ki si jo je bila temeljiteje ogledala; iz Gorice pa je nadaljevala pot v Benetke, od koder je odšla v Trst.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Zadnja pot Borisa Pasternaka

Prejšnji četrtek so pokopali na vaškem pokopališču v Peredelkinem, 30 km od Moskve, velikega pesnika Borisa Pasternaka.

Se pred tremi leti so vedeli zanj in za njegova dela samo redki literarno izobraženi ljudje. Danes pa ga pozna na desetine milijonov ljudi po vsem svetu. V njem vidijo simbol pravega pisateljskega poslanstva, človeka, ki je bolj poslušal glas vesti v sebi in glas umetnosti kakor oblast, ki mu je s privzdignjenim prstom zabičevala, kaj sme in česa ne sme. Svobodnim ljudem po vsem svetu je postal simbol moralnega poguma pred tiranijo in miselnega antikonformizma. V duhu so milijoni bdeli ob njegovem mrtvaškem odru in ga pospremili na zadnji poti preko zelenega polja na tiho pokopališče na griču ob ponižni pravoslavni cerkvi.

MLADINA NA NJEGOVEM POGREBU

Pokopali so ga ob petih popoldne in pogreba se je udeležilo nad tisoč ljudi, med njimi mnogi mladi. Mladenci so tudi nesli njegovo krsto. Ljudje so se začeli zbirati že opoldne. Ležal je v preprosto opremljeni sobi v prvem nadstropju svoje »družine« (lesene podeželske hiše). Ob zidu je bila dolga klop, na kateri so sedeli njegovi prijatelji, pogreznjeni v žalost.

Pokopali so ga brez cerkvenih obredov, ker morada njegovi domači niso upali izzivati oblastev. Vendar pa je pravoslavni duhovnik prišel že dva dni pred pogrebom na pokopnikov dom in je tam opravil pogrebne molitve. Navzoči pa so bili samo Pasternakovi domači. Kot je poročal neki tuji dopisnik, ki je bil na pogrebu, je bil cerkveni obred na pokopališču samo odložen. Pred pogrebom pa je slavni ruski pianist Svetoslav Richter zaigral na klavir Chopinovo pogrebno koračnico.

Na pokopališču je imel govor stari pesnikov prijatelj Valentin Asmas, profesor za filozofijo na moskovski univerzi.

»Spominjali se ga bomo kot velikega demokrata,« je rekel. Kot prijatelj njegove mladosti, Lev Tolstoj, je bil tudi on nasproten vsaki sili. Dokler bo živel ruski jezik, bo njegovo ime zapisano v ruski literarni zgodovini kot ime enega največjih pisateljev.

Tedaj se je oglašil sredi tišine neki mladenič in zaklical: »Napisal je veliko knjigo. Škoda, da nam je ne puste brati.«

Asmas je nato zaključil svoj govor: »Le malo je takih, ki bi se mogli primerjati s Pasternakom po čistosti in objektivnosti njegovega prepričanja. Bil je vzgled moza, ki je branil svoje ideje pred sodobniki v trdem prepričanju, da ima prav.«

In tedaj je spet zaklical nekdo med pogrebci: »Delavci se mu zahvaljujemo. Čakamo na njegovo knjigo. Toda nekaj se je moralo zgoditi in knjige ni. Pasternak je največji med pisatelji.« Človek, ki je to zaklical, je povedal le, da je delavec. Tuji dopisniki poročajo, da so ploskali takim medklicem največ mladi ljudje. Stari so jih mirili: »Nehajte! Nehajte!« Morda jih je bilo strah.

Pozornost je vzbudilo dejstvo, da na pogreb niso prišli Pasternakovi pisateljski tovariši. Se mrtvemu niso mogli odpustiti, da ni bil kot oni. Najbolj so mu zamerili njegov pogum in morda tudi — uspeh. Prišla je le Ehrenburgova žena, namesto moža, ki se mudi na švedskem. Doma so ostali celo tisti pisatelji, ki prebivajo v Pasternakovi soseščini.

Za Pasternakom žalujeta dva sina in žena Zinaida, pa tudi vsi tisti, ki so ga vzljubili po njegovih delih.

KAKO SODIJO O NJEM

Njegova smrt je vzbudila žalost zlasti v Franciji. Pariz je bil zadnje zahodno mesto, ki ga je Pasternak obiskal. To je bilo leta 1935, ko je bil na svetovnem pisateljskem kongresu. Vsi listi so ob smrti obširno pisali o njem in o njegovem pomenu v ruski in svetovni književnosti.

Literarni kritik dnevnika »Le Monde«, Bernard Feron, je zapisal: »Hoteli so, da bi Pasternak molčal ali da bi pisal samo sam zase. A on je čutil, da mora napisati zgodbo, zgodbo o človeku, ki ga je zgrabilo kolese revolucije in ki skuša razrešiti »uganko življenja in uganko smrti« ter priznava... »Nihče ne ustvarja zgodovine: tega ne moremo videti, kot tudi ne moremo videti rasti trave.« Če bi bil Pasternak tako kot Dudincev kritiziral odkrito samo izrodke sistema, če bi ga bili mogli označiti vsaj za »revizionista«... Toda ne, postavljal je vprašanja, na katera režim nikoli ni pošteno odgovoril.«

Dnevnik »Paris-Presse« pa je pisal:

»Govorili so — in to verjetno z ne čisto nezainteresiranega stališča — da je »Dr. Živago« protisovjetska knjiga. To pa je zmotno: Pasternak nikoli ni hotel izražati političnih sodb. V nasprotju z Majakovskim in Eseninom, pesnikoma samomoricema, on ni bil razočaran nad revolucijo, od katere ni ničesar upal. Njegov roman, ki so ga prebrali milijoni ljudi na Zahodu in ki ni bil objavljen v Sovjetski zvezi, ima eno samo temo: »Človek, ki ga ni mogoče zatreti.«

Kaj bo s Pasternakovimi honorarji?

Pasternakovi prijatelji, ki so v zadnjem času govorili z njim, so mnenja, da ni zapustil nikake oporoke. Zato je razumljivo, da se mnogi sprašujejo, kaj bo s honorarji, ki se mu zbirajo po mnogih deželah sveta za roman Dr. Živago in tudi za prevode nekaterih drugih njegovih knjig.

Samo v Angliji ima zasluženih na avtorskih pravicah že 230.000 funtov (okrog 400 milijonov lir), v Ameriki pa še več. Razen tega je bil preveden Dr. Živago v vse evropske jezike na tej strani železne zavese in tudi v mnoge jezike azijskih in drugih narodov. Skupni honorar znaša gotovo poldrugo milijardo ali 2 milijardi lir.

Pravico do tega denarja bi imela seveda Pasternakova žena in sinova, a je dvomljivo, če ga bodo zahtevali. Pasternak sam se ni brigal za honorarje, saj je znano, da je odklonil celo denar Nobelove nagrade.

Da ne izumre stara navada

Jetnišnici Aichach na Bavarskem je priključena prisilna delavnica za »lahka dekleta«, v kateri je okrog 200 mladih žensk od 20. do 30. leta. V prisilno delavnico jih pošljejo brez obsodbe, a na sodnikov ukaz, če se mu zdi tako primerno. Razmere v prisilni delavnici so skoraj enake kot v jetnišnici in zelo spominjajo na razmere v hitlerjanskih koncentracijskih taboriščih. Dekleta spe posamično v celicah, v katerih je samo lesen pograd z »žimnico« iz morske trave, lesena miza, stol brez naslonjala, polica na steni in »kibla«. Oblečene so v grde sive obleke z nerodnimi polčevlji na nogah. Na 200 deklet pazi 85 »paznic« v črnih oblekah; to so povečini starejše, neporočene ženske strogega obnašanja. Ravnatelj je možki.

Interniranke morajo vstati ob šestih, do sedmih morajo pospraviti celico in opraviti zajtrk — črno kavo in suh kruh. Nato morajo na delo. Razdeljene so v »komande«, kot nekda v ZK. Nekatere morajo šivati, druge delati na vrtu, spet druge »akordno« izdelovati žimnice, izdelke iz plastične gnote ali voziti koks. Po kosilu smejo za nekaj časa na dvorišče, nato se morajo vrniti na delo in delati do petih ali do šestih. Dnevno zaslužijo po 15 do 60 pfenigov (od 22 do 90 lir) in še od tega jim tretjino odtegnejo in dobijo ta denar vrnjen, ko zapuste prisilno delavnico. Za ostalo si lahko kupijo kak »priboljšek«. Ali kaj si lahko kupijo za ta denar?

Odlična Černigojeva razstava

Od 3. t. m. razstavlja slikar Avgust Černigoj v tržaški galeriji Casanuova v ulici S. Francesco Razstava obsega sama grafična dela, ujedanke, li noreze, bakroreze, reliefne odtise, barvne in črno-bele tiske, največ iz zadnjega časa. Dejansko gre za ponovitev razstave, ki jo je priredil Černigoj to zimo v neki elitni galeriji v Rotterdamu.

Ceprav poznamo Černigoja kot dobrega grafika, moramo priznati, da smo občutili tokrat, ko smo stopili v razstavni prostor, resnično presenečenje. Dela, ki jih tokrat razstavlja, razodevajo, da je Černigoj po svojem umetniškem bistvu mnogo bolj grafik kot slikar in to resnični mojster te umetnosti, rafiniran v tehniki in okusu. Vsaka zareza, vsaka poteza in črta kažejo suvereno gotovost hotenja in izvedbe. Roka do popolnosti ustreza zamisli in čustvu.

Kljub izredno skrbnemu in potrpežljivemu delu je v vsem elegantna lahkotnost, skoro igrivost, čeprav ga je vsak list stal dolge dneve dela. V tem pa se tudi razodevata spontanost in iskrenost teh njegovih umetniških stvaritev, neglede na skoro miniaturno skrbnost izvedbe.

Tudi v svojih grafikah je Černigoj odločno izrazil pripadnost k abstraktni struji svobodne umetnosti, a mnogo bolj naravno in spontano kot v oljnati barvi. Abstraktnost del razodevajo že motivi, kot n. pr. »Molk«, »Dinamičnost« itd. Nekaj več figurativnih elementov odkrijemo v listu »Cerkev v Laškem«; v njem je toliko osebnega doživljanja, da se takoj prikupi opazovalcu.

Rafiniran in hkrati umirjen okus razodeva Černigoj tudi v uporabi barv, ki plemenito dopolnjujejo grafični element.

Skratka: razstava za sladokusce umetnosti. Černigoja nam kaže s strani, o kateri smo samo mislili, da jo že poznamo, pa smo se motili. Obiskovalcu nudi izreden in globok umetniški užitek.

Černigoj je s to razstavo ponovno in močno dokazal svojo umetniško vitalnost in sposobnost prenovitve. Odprta bo ostala do 15. t. m.

Francosko gostovanje

V Jugoslavijo je prišla ta teden skupina dramskih igralcev pod vodstvom Jeana Barrauta. Gledališka družina, ustanovljena že leta 1946, predstavlja višek francoske dramske umetnosti. Igralci bodo gostovali tudi v Ljubljani 14. in 15. junija. Upriporili bodo Molièrovega »Ljudomrznika« in »Varliava razodetja« Marivauxova. V načrtu so še nastopi v vseh večjih jugoslovanskih mestih.

Komisija za kulturne stike s tujino je organizirala v Beogradu tudi razstavo sodobnega francoskega umetnika Alberta Marqueta. Razstavljenih bo šestdeset njegovih del. Stiki južnoslovanskega sveta s francosko kulturo, ki so bili že nekoč zelo tesni, se znova poglobljajo.

KROZEK SLOVENSKEGA IZOBRAZENCEV v Trstu vabi na sestanek, ki bo v petek, 10. junija, ob 20.30 v društvenih prostorih v ul. Commerciale 5/I. Na sporedu je predavanje vseučilišnika Pavla Tonona:

»O RAKU IN NOVOTVORBAH«

Po predavanju razgovor o letovanju in bližnjem izletu.

Kapar San José

znanstveno »aspidiotus perniciosus«, se zelo hitro širi tudi v naših krajih. Glede prehrane ni posebno izbirljen, ker mu gre pri nas v slast sok hrušk, jablan, sliv in češpelj, marelic, češenj, ribeza kot tudi vrh in topolov: kot vsi kaparji tudi ta je kot pritrjen na svoji podlagi in s pomočjo posebnega sesalca sredi života pije sok. S tem šibi gostiteljsko rastlino, ki lahko popolnoma izhira.

Proti kaparju San José je potrebno škropiti vse drevo — od zemlje do zadnjega vršička. Toda kdo bo škropil visoke topole, če rastejo v bližini sadovnjaka in so okuženi? Že sam veter pa prenaša mlade kaparje (neanide) z visokega topola na nižje sadno drevje in tudi na trte. V takih primerih imamo samo en izhod: topole moramo posekati.

Miši gojijo...

V bližini Vie Aurelie pri Rimu so uredili velikansko vzrejalnico belih miši, ki jih razne bolnice in znanstveni zavodi uporabljajo za poskuse in jih večkrat ne morejo dobiti v zadostnem številu. Poleg miši gojijo bele podgane in indijske prašičke. Letna proizvodnja znaša okoli 30.000 glav. In cene? 150 do 200 lir za belo miš, 400 lir za indijskega prašička.

380-letnica kobilarne v Lipici

Danes je Lipica znana ne samo v Jugoslaviji, ampak tudi izven njenih meja zaradi slovitosti kobilarne. Iz preteklosti Lipice vemo le malo. V starih urbarjih je zapisano, da je tržaški škof Bonomo dal leta 1546 kraj Lipico v najem nekemu tržaškemu meščanu proti plačilu 10 dukatov letno. Poleg tega bomo v starih urbarjih, da je leta 1559 opustošilo naš Kras 16.000 Turkov pod vodstvom Malkoz bega. Poleg številnih drugih vasi je bila tedaj uničena tudi Lipica.

Konji, zlasti jahalni, so v 16. stoletju zaradi stalnih vojn s Turki imeli pomembno vlogo in so bili zato zelo iskani. Država jih je morala stalno nabavljati za potrebe dvora in vojske. Kobilarna v Kladrubu na Češkem in odkupovanja od zasebnikov niso mogla zadostiti vedno večji potrebi po dobrih jahalnih konjih.

Dunajskemu dvoru je bilo znano, da so že v starih časih ob izviru Timave gojili odlične in odporne konje. Tam je stal — zelo verjetno v Stivanu — tudi tempelj v čast bogu Dionizu, zaščitniku konj. Pravijo nadalje, da so Rimljani kupovali konje, ki so jih potrebovali za svoja osvajanja, ravno na našem Krasu. Na dunajskem dvoru je bilo znano, da par kraških konj, vpreženih v kočijo, premaga razdaljo več kot 500 km od Devina do Dunaja v enem tednu. In kakšno je bilo takrat stanje cest v primeri z današnjimi! Zaradi tega so na dvoru prišli do zaključka, da bi bilo najbolje ustanoviti novo kobilarno ravno na Krasu. Iskali so le še primeren kraj. Na Dunaju je tedaj vladal cesar Ferdinand I. Njegov tretji sin — nadvojvoda Karel — pa je bil cesarski namestnik za Štajersko, Kranjsko, Istro in mesto Trst. Njemu je cesar poveril nalogo, da izbere primeren kraj za kobilarno. Nadvojvoda se je odločil za Lipico in jo 18. maja 1580 odkupil od Tržaške škofije.

Tega leta je nadvojvoda Karel poslal v Španijo barona Khevenhüllerja, da kupi nekaj žrebcev španske pasme za na novo ustanovljeno kobilarno. V Lipico je baron pripeljal tri žrebce, ki so stali 407 dukatov. Ti in domače kraške kobile so postali zarodek nove kobilarne. Konji španske pasme so bili izredno lepe zunanosti. Bili so križanci med berberskimi (severnoafriškimi) konji, ki so se pojavili v Španiji v dobi arabskega gospostva, ter med tež-

GOSPODARSTVO

Zatirajmo grozdnega molja

Kdor skrbno opazuje trte, oziroma zarod, ugotovi, da so neke podolgovate živalice — gosenice uničile cvetno popje; po odvetju zaroda bo videl, da je precej grozdničev uničenih, mnogo pa jih je prepletenih z nekakšnimi svilenimi nitkami; pozneje bo ugotovil, da je mnogo dozorevajočih jagod načetih in nagnitih in da zaudarjajo po kislem; ob trgatvi bo opazil, da je tudi v notranjosti grozdov mnogo načetih jagod, ki so začele gniti in se je gniloba vedno bolj širila. Takšno grozdje ne more seveda dati prvovrstnega vina; to je prav malo trpežno in ni okusno. Zato moramo tako grozdje ob trgatvi dobro prečistiti.

Še bolj važno pa je, da proti povzročiteljem tega zla pravočasno nastopimo, se pravi, da preprečimo njih kvarno delovanje.

Povzročitelja in začetnika zla sta dva različna metuljčka, ki se pojavita konec maja — začetka junija: eden je trsni sukač, drugi pa grozdni sukač ali kiselj. Metuljčki — samice zaležejo jajčka na grozdno popje ali tudi na peclje. Iz teh jajčk se razvijejo ličinke, ki za svojo prehrano potrebujejo cvetno popje in mlade jagode. To je prvi rod. Ličinke zelo hitro

rastejo, potem se zabubijo v male mešičke, iz katerih nenadno zlezejo metuljčki, ki zopet začnejo odlagati jajčka. Vse to se izvrši precej hitro in v enem mesecu že nastopi drugi rod. Pri grozdnem sukaču ali kiseljaku nastopi naslednji mesec še tretji rod, medtem ko se trsni sukač zadovolji z dvema rodovoma.

Oba škodljivca zatiramo z enakimi sredstvi. Sukača najprimerneje uničujemo s škropljenjem. Škropilo pripravimo z najrazličnejšimi pripravki, a je najbolje, če se omejimo na naslednje: arzenat, carposan in gesarol 50. Dokler je grozdje popolnoma zeleno, lahko škropimo z enim ali drugim sredstvom; če pa začne grozdje zoreti, moramo opustiti arzenate, ker njihov strup predolgo deluje in bi lahko bil nevaren človeku. Vsako izmed treh navedenih sredstev lahko premešamo z bakrenimi ali nebakrenimi škropili proti peronospori (modra galica, aspor itd.).

Škropiti pa treba, brž ko se škodljivci pojavi: najbolje prvič pred cvetenjem, drugič po odvetju, tretjič sredi julija proti drugemu rodu in četrtič sredi avgusta proti tretjemu rodu. Za 100 litrov škropila potrebujemo od 350 do 500 gramov arzenata ali 100 gramov carposana ali 200 gramov gesarola 50.

Pomanjkanje krme

Zaradi suše so spomladanske košnje zelo slabe: sena je zelo malo. Posledica suše je tudi, da bo letos zelo pičel pridelek pšenične slame.

Ker je dejansko stanje pač takšno, mora živinorejec poskrbeti za setev primernih krmnih travulj. Največ koristi bo imel, če bo sejal hibridno koruzo, za krmo ali tudi hibridni sirk za krmo. Če seješ bodisi eno ali drugo krmno rastlino, moraš upoštevati določena pravila, zlasti glede gostote. Kjer kupiš seme, vprašaj za obdelovalna navodila. Priporočljive so tudi nekatere semenske mešanice za travulje.

Pozor na oblike dreves!

Ravno deblo in krona z lepo razvrščenimi vejami sta pri sadnem drevju prvi pogoj za zadovoljive pridelke.

Debelce bo ravno, če bo imelo primeren oporo. Za ureditev lepe drevesne kro- ne moramo navadno nekatere pogankje odstraniti, druge pa naravnati v zaželeno smer in skoraj redno jih tudi privezati, najboljše z rafijo.

Mnogi naši sadjarji cepijo konec zime v glavo in v vsako vtaknejo vsaj 2 in tudi do 4 cepiče. Neredko se zgodi, da se pri- mejo vsi cepiči v glavi in potem rastejo: navadno je eden bolj močan kot drugi. Če bi pustili samo tega edinega in bi ostale sedaj odrezali, bi se iz njega razvilo lepo drevo ali močna veja. Žal pa pustijo pre- mnogi rasti vse cepiče v glavi in tako ne dobimo ne ravnih debel in ne močnih vej, marveč pokveke in kljuke.

Sedaj, v juniju, moramo urediti mlada in tudi večja drevesa, ki smo jih spomladi cepili v glavo.

kimi konji pirenejske pasme. Njihovo zunanjo podobnost nam je ohranil slovit španski slikar Velasquez v olinati sliki, ki se nahaja v galeriji Pitti v Firenci. Zunanost tega konja je zelo podobna današnjemu lipicancu.

Naslednje leto je baron Khevenhüller po nalogu nadvojvode Karla ponovno odšel v Španijo. Vrnil se je s šestimi izbranimi žrebci (med njimi je bil tudi žrebec andaluzijske pasme) in s 24 kobilami. Za vse to je dunajski dvor plačal 3693 FL (guldenov). Pozneje so uvozili v Lipico še italijanske žrebce iz pokrajine Polesine ter iz okolice Neaplja; nato še danske, češke s Kladrubu, nemške, angleške ter arabske žrebce. Uvožene žrebce so križali s kobilami domače kraške pasme in tako se je izoblikovala slovita lipicanska pasma.

Lipico so avstrijski upravniki kmalu spremenili v pravo zelenico sredi Krasa. Pogozdili so velike površine gmajn ter izboljšali travnike in pašnike. Do leta 1585 so zgradili več hlevov ter uredili napajališča za konje. Okrog hlevov so postavili zidove ter pse čuvalje, da so varovali konje in ljudi pred napadi divjih zverí, ki so bile tedaj številne v okolici Lipice.

Avstrijski vladarji, ki so sledili Ferdinandu I., so vsi zelo skrbeli za lipiško kobilarno. Ta je kmalu zaslovela po razsežnem avstrijskem cesarstvu zaradi lepih konj, ki jih je vzrejala. Plemiči so si šteli v veliko čast, da so imeli konje lipicanske pasme. Konjeniki avstrijskega vojskovodje Evgena Savojskega so v bojih proti Turkom pred Beogradom jahali na lipicancih.

Zaradi vojaške in gospodarske pomembnosti lipicanca so ustanovili tudi v drugih krajih cesarstva kobilarne, kjer so se vzrejali lipicanci. Vendar je razplodni material vedno prihajal iz Lipice, kar se dogaja še danes. Ne moremo si namreč predstavljati lipiške pasme brez Lipice. Lipicanci, vzrejeni drugod, ne čutijo več vpliva okolja in v nekaj generacijah zgube svoje bistvene lastnosti. Le v trdem kraškem okolju se lahko ohrani čistokrvna lipicanska pasma.

Med raznimi lipicanskimi kobilarnami v avstrijskem cesarstvu naj navedem samo tisto, ki jo je leta 1854 ustanovil škof Josip Juraj Strossmayer v Djakovu. Pravijo, da je bil Strossmayer odličen po-

(Nadaljevanje na 8. strani)

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

»NIKOLI SI NISEM MOGEL MISLITI«

»Odkrito priznavam, da bi si ne bil mogel nikoli zdaleč misliti, da pridejo nadme dnevi, ki bom moral vršiti to žalostno dolžnost.«

»Čeprav so se na nasprotni strani primerila nekatera nasilna povračila in celo usodna dejanja, katera iz vsega srca obžalujem in obsojam, ni nikakor dovoljeno in pravično

91. Dr. E. BESEDNJAK

jih pripisovati duhovščini. Nastala so iz popolnoma drugačnih dejstev, to je v razmerah, ki so se stvarile še pred označenimi dogodki.«

»Upravičeno zaupam, da bo, ko se vihar poleže, prevladala prava, čista in močna pravičnost ter premagala nasilje tistih, ki se gajo po strahovladu in orožju. Zahtevam pravico, zavedajoč se, da stoji božja pravičnost nad pravico ljudi. Mi vsi, duhovniki in verniki, zaupajmo torej tej pravičnosti, ki ni podvržena niti zmoti niti slabosti. Krepiti to zavest, spominjajoč se umirajočega Jezusa, ki je s križa klical poln ljubezni in usmiljenja: Oče, odpusti!«

Zatem je škof pozval duhovnike in vernike, naj priskočijo na pomoč žrtvam nasilstev. »Bratje in sinovi moji! Dogodki, ki sem jih na kratko označil (però in srce se mi z grozo upirata, da bi jih natančno opisal) so prizadeli našim bratom zgubo in v nekaterih zlasti divjih primerih najhujšo gmotno škodo. Sedaj je potrebno, da jim pomagamo in da škodo poravnamo.«

»BREZ RAZLIKE NARODNOSTI«

»Brž ko sem dobil pred oči natančna poročila duhovnikov«, pojasnjuje msgr. Bartolomasi, »sem se javil pri pristojnih oblastvih, odločno zahtevajoč popravila in odškodnino za cerkve, urade in osebe. Vendar sem se kljub temu res prepričal, kako je pošteno in potrebno, da damo iz bratske ljubezni tudi mi sami pomoč nesrečnejšem.« Škof je iz svojega daroval 2000 lir, kar je v tistih časih

pomenilo precejšen znesek. Obenem je pozval »vse duhovnike brez razlike narodnosti, da bi sledili v duhu darežljive ljubezni njegovemu zgledu«.

Koliko denarja je bilo nabranega po cerkvah, mi ni znano. Vem pa, da država ni izdala nobenega zakona, s katerim bi bile odškodovane nedolžne žrtve istrskih nasilstev. Tržaškemu škofu so pa bili Hrvati in Slovenci globoko hvaležni tudi zavoljo tega, ker je s svojim možatim nastopom pred vso javnostjo uradno izpričal polno upravičenost hudih obtožb, ki jih je spomladi l. 1921 prinašala v javnost hrvatsko-slovenska manjšina iz Julijske krajine. Noben resen človek ni mogel niti pred italijansko nacionalistično javnostjo več trditi, da je šlo za kaka politična pretiravanja, pač pa za nesporno, od škofa samega potrjeno, neovržno resnico.

Če bi tržaško - koprski škof Bartolomasi ne bil storil nič drugega za naš narod kot objavil to pogumno pismo, bi njegov spomin ostal svetel v naši zgodovini. Ko je nedavno tega kot častitljiv starček umrl v svoji domači piemontski vasi in se ga je spomnil Novi list, so tisočera hrvatskih in slovenskih hvaležnih src po naših krajih zatrepetala zanj v hvaležnosti.

Ker je dr. Engelbert Besednjak pred dnevi hudo zbolel, moramo za nedoločen čas prenehati z objavljanjem teh spominov.

(Uredništvo)

— • —

ITALIJA — V tovarnah umetnih gnojil so opazili, da delavci, ki imajo opravka z gnojilom karbamidov kalcijev citrat ali kratko CCC, sploh ne prenesejo alkoholnih pijač. Zato so kemiki napravili iz te snovi koncentrat in mu dali ime Temporil. Pravijo, da zadoštuje ena sama tableta in že se ti čez deset minut priskuti vsak alkohol. Če kljub temu piješ, dobiš hud glavobol, težko dihaš in se ti krvni pritisk zviša. Edina pomanjkljivost Temporila je v tem, da sicer deluje naglo, ne pa tudi trajno.

380-letnica kobilarne v Lipici

(Nadaljevanje s 7. strani)

znavelec lipiških konj in da je kobilarno osebno vodil.

V zvezi z Lipico so leta 1729 ustanovili na Dunaju Špansko visoko jahalno šolo, ki obstaja še danes. V to šolo so pripeljali vsako leto najboljše triletne žrebce. Tu so imeli poseben tečaj. Ob koncu so morali napraviti izpit. Žrebci, ki tega izpita niso srečno prestali, so bili izključeni iz reje. Tako so plodili samo najboljši. Avstrijci vzdržujejo danes zaradi Španske visoke jahalne šole kobilarno Piber. V današnji Lipici je tudi posebna jahalna šola, iz katere dobivajo le izbrane mlade žrebce.

Lipica je v svojem skoro 400-letnem obstoju večkrat občutila posledice raznih vojn, v katerih je bilo vpleteno avstrijsko cesarstvo. Dne 22. marca leta 1797 se je kobilarna s 300 konji umaknila pred Napoleonovim napredovanjem na Ogrsko. Po miru v Campoformidu 17. oktobra istega leta se je ponovno vrnila v Lipico. Leta 1802 je Lipica doživela hud potres, ki je uničil skoro vse hleve. Ob tej nesreči je pod ruševinami ostalo mrtvih precej plemenskih konj. Leta 1805 je spet vojna in lipicanci so bežali na Ogrsko. Vrnili so se šele leta 1807. Leta 1809 je Avstrija odstopila Napoleonu Kranjsko. Lipicancev pa mu ni hotela prepustiti. Odpeljali so jih raje na Ogrsko, kjer so ostali šest let. Lipicanci so se zopet umaknili s Krasa leta 1915, ko je Avstrija stopila v vojno z Italijo. Tokrat so jih delno odpeljali v Kladruba na Češko in delno v Luxemburg. Po razsulu leta 1918 so Avstrijci premestili konje iz Luxemburga v Piber, kjer jih gojijo še danes. Konje v Kladruba je pa dobila nova Češka država. Italijanska oblastva v Julijski krajini so leta 1918 uvidela važnost lipicancev in ponovno nabavila v Avstriji predstavnike vseh družin, v katere se deli plemenita lipiška pasma. Leta 1943 so Lipico zasedli Nemci in konje odpeljali v Hostinec na Češko, kjer so dočakali konec vojne. Hostinec so zasedli Amerikanci in jih ob umiku odpeljali v Avstrijo. Iz Češke se je namreč ameriška vojska morala umakniti. Konje so pozneje vrnili Italiji, kjer se nahajajo še danes nekeje v bližini Rima. Jugoslovanski repatriacijski komisiji je uspelo dobiti le nekaj posameznih primerkov pasme. S temi in še drugimi, ki so se nahajali v raznih jugoslovanskih kobilarnah in pri zasebnikih, je prišla nova jugoslovanska uprava obnovo kobilarne. Začetek je bil težak. Danes so pa že dosegli velike uspehe. Lipica že zalaga Vojvodino, Bosno, Srbijo in druge kraje Jugoslavije z dobrim reprodukcijskim materialom, ki bo polagoma zboljšal krajevne pasme konj.

Lipiška kobilarna je najstarejša tovrstna ustanova v Evropi. To prvenstvo je prej imela kobilarna v Kladruba na Češkem. Ustanovljena je bila namreč leta 1562 za časa cesarja Maksimilijana II., a so jo češka oblastva leta 1928 razpustila.

Dr. Danilo Rustja

Včasih ga je pograbila nenavadna krvoločnost in takrat je samo iskal povod, nad kom bi se znesel. Nekoč je dobil v pesti majhnega sicilijanskega brivca, ki je kdo ve kako zašel v nemško koncentracijsko taborišče. Bil je priljuden, nekoliko vsiljiv in klepetav človeček, a prijazen in uslužen. Bil je vedno lačen in je bil pripravljen za kosček kruha vse storiti. Pobiral je celo popolnoma plesnive skorje, ki so jih metali proč tisti redki, ki so še dobili paketek in med katerimi sem bil tudi jaz. Nekoč, ko sem prejel v polkilogramskem paketku popolnoma pokvarjen biskvit — najbrž je bil odposlan presvež — me je dolgo nadlegoval zanj, ker pa sem bil prepričan, da mu bo škodoval, sem ga rajši vrgel proč, ker je bil popolnoma neužit in je širil zopern duh. Toda Sicilijanec ga je pobral in zbežal z njim, ko sem mu ga hotel spet vzeti. Gotovo ga je pojedel. Ostal je živ in kot se je zdelo, mu ni nič škodovalo. Vendar pa je zelo slabel, ker ni bil kos težkemu delu in podnebjju. Tako je rad lenuharil, če je le mogel, kar kapotu ni ušlo. Neke noči, že proti jutru, ga je spet zalotil, da je dremal z lopato v roki. Zagrabil ga je za vrat in ga treščil po tleh. Udaril je z glavo ob tračnico in obležal. Bil je še živ, ko so ga prinesli zjutraj v taborišče, a kmalu potem je umrl.

Do božiča smo še nekako vzdržali, potem pa smo začeli vsi naglo telesno propadati. Bili smo izčrpani od težkega dela in nezadostne prehrane, pa tudi od pomanjkanja zraka. Nekoliko zra-

Tekma s smrtjo 15.

E. Z.

ka in sonca smo namreč lahko užili le ob nedeljah, če je pač bilo lepo vreme. Če smo namreč imeli nočno izmeno, smo čez dan spali v barakah, v katerih je vladal somrak, in bila je že tema, ko smo nastopili pot v rove, zjutraj pa je tudi bilo še temno, ko smo se vračali. Če smo imeli pa dnevno izmeno, smo šli v rove zjutraj še v temi in se vračali zvečer, ko je bil že mrak. Le opoldansko »juho« so nam včasih razdelili na svetlem pred vhodom v rov. Tako smo bili vsi bledih, skoro prozornih obrazov in od slabosti smo se kar opotekali. Zjutraj, ko smo se po nočni izmeni vračali navkreber domov, nekateri niso mogli več hoditi. Tako so jih drugi za pod pazduhe vlekli s seboj, da bi jim prihranili udarce in ugrize psov, če bi bili prisiljeni ostati zadaj. To bi bilo morda pomenilo zanje smrt. Januarja in februarja 1945 se je dogajalo, da je tu pa tam kateri med delom nenadno umrl, a navadno je vzdržal pri delu vse do jutra in šele na poti domov ga je nenadno prijela slabost in je izdihnil. To se nam je zdelo zelo čudno. Nekoč se je zgodilo, da sta dva izdihnila na poti domov.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Juventus novi italijanski prvak

Po 8 mesecih hudih bojov so se zadnje nedeljo zaključile tekme za italijansko nogometno prvenstvo. V A ligi je prvo mesto osvojilo moštvo Juventus iz Torina, ki je že več nedelj čvrsto stalo na čelu lestvice, tako da je njegova zmaga povsem zaslužena. Med novim državnim prvakom in Fiorentino, ki se je uvrstila na drugo lestvico, je kar osem točk razlike, kar pomeni, da Juventus vsaj v zadnjem času ni imela nasprotnika, ki bi ji lahko ogražal zmago.

Ce je bil boj za častni naslov že davno odločen, se pa do zadnje nedelje ni natančno vedelo, katere enajstoričnice bodo izpadle iz prve lige. Za obstanek v A ligi sta se bojevali zlasti ekipi Palermo in Udinese. Videmsko moštvo je imelo samo eno točko naskoka pred Palermom in se je poleg tega moralo v zadnji tekmi srečati na tujem igrišču v Rimu. Palermo pa je imel to prednost, da je igral doma, čeprav je za nasprotnika imel letošnje najboljšo moštvo — Juventus. Obe tekmi sta se zaključili neodločeno (Palermo - Juventus 1:1, Roma - Udinese 2:2) in s tem je videmska enajstoričnica obdržala točko prednosti ter obenem ostala v prvi ligi.

Iz A lige so izpadle naslednje enajstoričnice: Genoa, Alessandria in Palermo. Slavno moštvo iz Genove je vrh tega doletela še ena huda nesreča. Posebno razsodišče ga je kaznovalo z odvzemom 28 točk na lestvici, češ da so nekateri voditelji moštva in igralci skušali z goljufijo in podkupovanjem obrniti izid tekme z Atalanto v svojo korist. Ker je Genoa nabrala letos le 18 točk, ji bodo ostalih deset odvzeli prihodnje leto, ko bo igrala v B ligi.

TORINO, LECCO IN CATANIA

Izid tekmovalca za prvenstvo B lige je odločil, da bodo jeseni igrali v prvi ligi naslednje enajstoričnice: Torino, Lecco in Catania. Triestina je le za las zapravila možnost, da se vrne v A ligo, čeprav bi zaradi lepe in učinkovite igre, ki jo je letos pokazala, povsem zaslužila boljše mesto na lestvici. Drugo ligo pa sta zapustili enajstoričnici Cagliari in Modena, kandidati za izpad pa so še Venezia, Simmenthal-Monza in Taranto, ki imajo vsi po 33 točk

in se bodo morale torej še srečati med seboj za obstanek v drugi ligi.

Lestvica A lige je naslednja: 1. Juventus (55 točk); 2. Fiorentina (47); 3. Milan (44); 4. Inter (40); 5. Bologna (36); 6. Padova (36); 7. Spal (36); 8. Sampdoria (35); 9. Roma (34); 10. Lanerossi-Vicenza (32); 11. Atalanta (31); 12. Lazio (30); 13. Bari (29); 14. Napoli (29); 15. Udinese (28); 16. Palermo (27); 17. Alessandria (25); 18. Genoa (18).

Lestvica najboljših strelcev: 1. Sivori (Juventus) 27 golov; 2. Hamrin (Fiorentina) 26 golov; 3. Charles (Juventus) 23 golov; 4. Brighenti (Padova) 21 golov; 5. Altafini (Milan) 20 golov. Od te petorice je samo en igralec Italijan, ostali pa so vsi inozemci.

Kolesarska dirka po Italiji

Zadnje nedeljo so tudi mnogi Tržačani imeli priliko videti kolesarje, ki se udeležujejo letošnje dirke po Italiji. Prireditelji so namreč vključili v spored tudi etapo Treviso-Trst, ki je bila dolga 147 km in se je zaključila z zmago Italijana Brunija. Ta je nekaj metrov pred ciljem prehitel skupino 15 kolesarjev, med katerimi so bili znani Italijani Nencini, Baldini in Fantini ter inozemca Van Looy in Van Meenen. Francoz Anquetil, ki je zadnji četrti v etapi na kronometer oblekel rožnato majico, je došel na cilj z večjo skupino kolesarjev s samo 38" zamude in tako obdržal prvo mesto na lestvici. Nobene bistvene spremembe ni bilo niti naslednji dan, ko so kolesarji prevozili 240 km dolgo etapo Trst-Belluno in so šli čez 1289 m visoki prelaz Mauria v Karniji. Prvi je došel na cilj Irec Elliot, potem ko je Italijan Battistini nekaj km pred ciljem padel in si laže raniil glavo, tako da ni mogel izkoristiti tistih dragocenih minut prednosti, ki si jih je bil nabral na strmih vzpetinah prelaza Maurie.

Medtem ko pišemo, sicer ne vemo, kdo bo letošnji zmagovalac Dirke po Italiji, vendar menimo, da bo Gaulin in tovarišem težko uspelo odvzeti Francozu Anquetilu tistih 6 ali več minut prednosti, ki jih je bil dobil v že omenjeni etapi na kronometer Seregno-Lecco. Tedaj je Anquetil odločno porazil

vse nasprotnike, saj je prevozil 68 km dolgo progo v 1 uri 29'57" (povprečna brzina je bila 45,356 km na uro). Doslej je bila ta etapa najbolj zanimiva, medtem ko ne moremo enako trditi o ostalih. Letošnja proga je bila namreč tako začrtana, da laže uspevajo ravninski kolesarji kot plezalci, s čimer dirka gotovo mnogo zgubi na zanimivosti.

To smo lahko spoznali tudi z obrazov tržaških gledalcev, ki so sicer prišli v velikem številu čakati kolesarje, a so se vrnili domov precej razočarani.

Na predzadnji 229 km dolgi gorski etapi, na kateri so kolesarji morali voziti čez izredno naporni prelaz Gavia (2621 m), je prvi došel na cilj Luksemburžan Gaul. Moralni zmagovalac etape pa je 23-letni Italijan Massignan, ki je prišel drugi le zaradi slabe organizacije. Rožnato majico pa je vendarle ohranil Anquetil in s tem verjetno zmagal dirko.

Iz Gorlice

NA STROKOVNI SOLI SO IZDELALI

I.a razred: Bensa Dušan, Berlot Albin, Buiatti Marij, Cernic Boris, Feri Danilo, Ferletič Ciril, Fiegel Miroslav, Gergolet Roman, Kerševani Zarko, Simčič Zvonko.

6 dijakov popravlja, 3 dijaki so zavrženi.

I.b razred: Batistič Aleksandra, Cernic Marija, Cijan Milena, Komel Nadja, Ferletič Marija, Fiegel Milojka, Gravnar Nadja, Gravner Sonja, Komic Alenka, Pavletič Mirjam, Petejan Mirela, Semolič Marija, Skok Marija, Škerjanc Nada, Tomsič Metoda, Volčič Albina.

10 dijakinj popravlja.

I.c razred: Devetak Ivan, Ferletič Karel, Frandolič Branko, Gergolet Gabrijel, Germani Branko, Peterin Danilo (odličnjak), Prešeren Ivan (odličnjak), Roner Marjan, Tomažič Lucijan, Uršič Emil.

10 dijakov popravlja; 1 dijak zavržen.

II.a razred: Devetak Ludvik, Devetak Miloš, Fajt Radimir, Frandolič Karel, Komjanc Nikola, Lutman Dušan, Lutman Milovan, Pavlin Stanislav, Predan Alfred, Prinčič Viljem, Šfiligoj Radovan, Urđih Karel, Zabar Jožef, Žezlin Viljem.

8 dijakov popravlja; 3 dijaki zavrženi.

II.b razred: Delpin Nadja, Hlede Bogdana, Juretič Majda, Lutman Duška, Malič Bojana, Maraž Zmaga, Mozetič Sabina, Petejan Milojka, Škerjanc Marija, Ziani Zdenka.

14 dijakinj popravlja; 3 dijakinje zavržene.

III. razred: Vsi dijaki so pripuščeni k zaključnemu izpitu.

Naslednji dan 31. oktobra so se pogodili za dvonarodni Comitato di salute pubblica, odbor za javno varnost. Njegova člana sta bila še dr. Wilfan in dr. Ferfolja. Demonstracije so se še ves dan nadaljevale. Slovenci so zahtevali, naj se na mestni hiši razobesi do končne odločitve tudi slovenska trobojnica poleg italijanske. Italijanski člani odbora so pristali le na to, da se razvije rdeči prapor internacionale.

Popoldne se je napetost stopnjevala kot pred nevihto. Po mestu so odmevali vzkliki »Dol s Slovenci«, z openskih grebenov so pa pozdravljale slovenske zastave. Odbor je sklenil, da pošlje na najbližje zavezniško poveljništvo v Benetke posebno torpedovko z odposlanci Italijanov in Slovencev. Imeli so nalogo naprositi zaveznike, naj pridejo takoj v Trst, da ne pride do hujskih izgrede.

Trst se je znašel ob koncu oktobra kar z dvema vladama. Slovenci so imeli svoj Narodni svet z dr. Rybašem kot načelnikom, Italijani pa Odbor za javno blaginjo pod vodstvom Valeria. Po ulicah se je valila sestradana množica; ponoči so plenilci vdiral v trgovine in skladišča. Treba je bilo hitro odpomoči.

Dne 31. oktobra, ob treh popoldne, je Narodni svet poslal Odboru za javno blaginjo predlog, naj odpluje v Benetke torpedovka št. 3 z odposlanci. Prisojo naj antantno poveljstvo, da zasede Trst in poskrbi za apro-

134

V SONCU in senci

(Usoda Habsburžanov)

RADO BEDNARIK

vizacijo. Trem odposlancem: Marcu Samaia za Italijansko nacionalno stranko, Alfredu Calliniju za socialiste in dr. Josipu Ferfolji za Slovence, je Odbor za javno blaginjo dal naslednjo poverilnico v italijanščini:

»Odbor za javno blaginjo v Trstu pošilja na torpedovki, ki jo je dal na razpolago Jugoslovanski narodni svet, tri svoje delegate, in sicer meščane Marca Samaia, Alfreda Callinija in Josipa Ferfoljo, da pozovejo antanto za hitro pomoč mestu Trstu, ki mu grozi velika nevarnost. Trst, 31. okt. 1918. Predsednik Valerio I. r., podpredsednik dr. Puecher I. r., za Jugoslovanski narodni svet v Trstu Rudolf Golouh I. r.«

Parlamentarcem se je pridružil še dr. Ljubomir Tomašič, kot zastopnik brodolastnika, Narodnega sveta v Zagrebu. Vodstvo odprave je bilo poverjeno kapitanu Petru Vučetiću. Zvečer ob šestih je kapitan po radiu obvestil poveljstvo v Benetkah, naj pride ena zavezniška ladja naproti do Caorle. Že pozno zvečer je prišel odgovor, da bodo čakali na torpedovko naslednje jutro od devete ure dalje.

Odposlanstvo je odplulo naslednji dan ob polšestih zjutraj iz Trsta proti Benetkam. V višini Gradeža so avstrijske baterije zapazile torpedovko, ki je plula pod srbsko in belo zastavo. Kljub temu so jo začele obstreljevati in dajati znake, naj se ustavi. Poveljnik Vučetič je ukazal odpreti polno paro. Skozi minsko polje, ki je bilo komaj tri metre pod vodo, je deset hrabrih dalmatinskih prostovoljcev prodrlo z ladjo na dogovorjeno mesto. Pet italijanskih letal in štiri torpedovke v bojni vrsti so ustavile naše. Po izmenjavi listin so spremljale tržaško torpedovko do vhoda v beneško pristanišče. Avstrijske baterije ob Sdobbi so še vedno streljale, čeprav je manjkalo komaj osem-inštirideset ur do popolne predaje.

Razgovori v Benetkah

Okoli poldneva je priplul po tržaške zastopnike motorni čoln. Po vojnem običaju je kapitan Ettore Rotta zavezal delegatom oči in jih vljudno odvedel pred admiralom Mazzolo. Prvi je govoril Samaia in orisal težki položaj Trsta.

(Dalje)

4

Za
naše

n a l i š e

P o t v e z n a n o

Samuel
ScowillMiki
Muster

28. Vsa družba je sočutno pogledala Peggy, ki je žalostno sklonila glavo in komaj zadrževala solze. Da, morda ima profesor prav, mogoče je res bolje, da ostane doma, toda Peggy se je tako veselila počitnic ter Jimove in Petrove družbe. Stric Tom jo je sočutno pogladil po laseh, profesor pa je resno razlagal: »Ne bi si upal prevzeti te odgovornosti.«

29. Prižgal si je novo cigareto in s tišjim glasom nadaljeval. »Ne da bi vam rad skrivaval nevarnosti naše poti. Mnogo jih je, ki jih niti jaz ne poznam in ne slutim. Poznam eno samo in ta ni majhna. Ko sem lani našel dokument, me je spremljal služabnik, ki ni bil prida človek. Grd, hudoben in pohlepen je bil, čez obraz se mu je vlekla zarasla brazgotina.«

30. Župan je pozorno prisluhnil, odprl predal svoje mize in nekaj iskal v njem. Profesor pa je nadaljeval: »Razkril je vrednost pergamenta in se ga je hotel polastiti. S samokresom sem ga moral prepričati, da je moja last. Toda bojim se, da nas bo na poti zasledoval. Vem, da bi se rad polastil neizmerne bogastva na dnu jezera Eldorada.«

31. »Praviš, da je imel mož brazgotino na obrazu?« je vprašal župan prijatelja. Profesor je prikimal. »Je bil mogoče tale tvoj služabnik?« je dejal župan in položil na mizo policijsko tiralico s fotografijo. Profesor si je ogledal obraz moža na fotografiji in presenečeno pritrdil. »To je „Brazgotinec“, eden izmed najbolj nevarnih kriminalcev!«

32. Župan je spravil tiralico in razložil: »Policija ga išče že pet let. Kup zločinov ima na vesti in celo nekaj umorov. Strašil je po vsej Severni Ameriki, kaže pa, da mu je tukaj postalo prevroče. Ne privoščim vam srečanja z njim. Bodite previdni!« Obrazi so se zresnili, toda na nobenem ni bilo sence strahu. Profesor je vedel, da je družbo dobro izbral.

33. Vstal je in slovesno nagovoril svoje bodoče popotne tovariše: »Veselim se našega potovanja. Se nikoli nisem imel okrog sebe zbranih tako odločnih in navdušenih sodelavcev. Žal vam za vaše sodelovanje ne morem ponuditi plačila. Upam pa, da vas bo nagradilo veselje, ki ga boste iz dneva v dan doživljali ob odkrivanju neznancega!«

UCNI USPEHI NA SLOV. SOLAH V GORICI NA UCITELJSKU IN KLASICNEM LICEJU SO IZDELALI:

I. letnik: Metoda Češut, Nives Rožič; pet dijakov ima popravne izpite, ena je zavrtnjena.

II. letnik: Ana Di Battista, Silva di Dio in Susana Ličer; dve dijakinji imata popravni izpit.

III. letnik: Vsi dijaki imajo popravne izpite.

IV. letnik: Vsi dijaki so pripuščeni k usposobljenostnemu izpitu.

VISJA GIMN. IV. razred: Miroslava Brajnik; štirje dijaki imajo popravne izpite, eden zavrtnjen.

V. razred: Vsi dijaki so pripuščeni k sprejemnemu izpitu za I. razr. liceja.

LICEJ, I. razred: Majda Mašera; štirje dijaki imajo popravne izpite; eden zavrtnjen.

II. razred: Valter Appe, Marija Češut, Venceslav Devetak, Marija Ellsbacher; trije dijaki imajo popravne izpite.

III. razred: Vsi so pripuščeni k zrelostnemu izpitu.

NA NIZJI SREDNJI SOLI SO IZDELALI:

I.a razred: Božič Ivan, Brajnik Marko, Brišček Peter, Cotič Vojko, Devetak Severin, Drufovka Branko, Gomišček Franko, Hvala Zdenko (odličnjak), Klanjšček Sergij, Marušič Edvin, Mozetič Mitja,

Nanut Mirko, Obidič Srečko Bruno, Pavlin Igor, Rožič Levin, Susič Ivan, Troha Donat.

6 dijakov ima popravne izpite; 2 dijaka zavrtnjena.

I.b razred: Bric Nevenka, Briško Tatjana, Budal Nevica, Hlede Darinka, Koren Silvana (odličnjakinja), Maraž Divna, Marega Loreta, Pahor Zarja, Radetič Milena, Skerk Nataša.

5 dijakinj ima popravne izpite.

II.a razred: Baša Boris, Bratuž Edi (odličnjak), Križman Dušan, Lakovič Branko, Legiša Zvonko, Pahor Angel, Petarin Venceslav, Sošol Marjan, Tabaj Miloš, Tence Boris, Valentinčič Emil.

5 dijakov ima popravne izpite; 1 dijak ni izdelal.

II.b razred: Bregant Marija, Češut Ana, Devetak Aleksandra, Dornik Neda, Frandolič Marica, Jarc Adrijan, Koršič Marija (odličnjakinja), Lasič Marija, Leban Maja, Maraž Doroteja, Maraž Marija, Marušič Natuška, Marega Helena, Mucci Stana, Nanut Ivana, Pahor Marija, Pavletič Milojka, Pavlin Nataša, Plesničar Ester, Radetič Marta, Quinzi Adele, Vižintin Marija, Znidarčič Ana.

3 dijakinje imajo popravni izpit.

III. razred: Vsi dijaki so pripuščeni k nižjemu tečajnemu izpitu.

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša
Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29477

MLADINA P. D. »A. SIRK« V SV. KRIŽU vabi na prireditev

»BESEDA, MELODIJA IN PLES«

ki bo v nedeljo, 12. junija, ob 15.30
v prosvetnem domu

Nastopajo: Baletna šola Slovenskega gledališča, mladinski pevski zbor P. D. I. Gruden iz Nabrežine, kvartet iz Slivnega, tamburaški zbor s Proseka-Kontoveca ter orkester, pevec in recitatorji iz Sv. Križa

Rezervirajte si sedeže pri Ivotu v tobakarni!

Dne 5. junija je zaspala v Gospodu v 90. letu starosti naša predobra teta

Kristina Doljak

učiteljica v pokoju

Položili smo jo v družinski grob v sredo, 8. junija, pri Sv. Roku v Solkanu.

Nečak dr. Igor Frank z družino
v imenu vseh ostalih sorodnikov

Trst, 8. junija 1960